

Jeg kæmpede mig igennem utallige forelæsninger og laboratorieøvelser og tusindvis af sider i lærebøger.

Altid afsluttende med en eller anden eksamen. Enten som mundtlige eller skriftlige prøver. Nogle af gangene dumpede jeg. Så måtte jeg gå op igen et halvt år senere. Man havde kun tre gange ialt. Derefter faldt hammeren. Så blev man bortvist fra studiet for stedse. Så galt gik det nu ikke for mig. Hvis det ikke lykkedes første gang, så klarede jeg det anden gang.

Første del af lægestudiet sluttede med et gevaldigt festfyrværkeri af eksaminer. Alt, hvad vi havde været igennem af lærebogsstof, skulle fyres af på under to måneder. Tiden mellem de enkelte eksaminer var ofte kun nogle få dage. Det var fuldstændig umuligt at nå at læse de forskellige fag op på så kort tid. Så det måtte man have gjort i det foregående år. Den karakterskala, der blev anvendt, gik fra +16 til -22. Og hele skalaen blev anvendt. Næsten hver eksaminationsdag blev der givet -22. Fik man den bundkarakter, var man dumpet. Dumpede man igen, havde man kun én chan-

ce tilbage. Og hvis man dumpede tredje gang, kunne man ikke fortsætte. Man måtte finde noget andet at kaste sig over. Hvert år ramte flere eksaminander denne barriere. Ofte med tragiske skæbner til følge. De pågældende havde læst i mange år. Ofte mellem fem og otte år. Og havde ofte samlet en stor studie-gæld sammen. Det var ikke nemt at komme videre i tilværelsen for mange i den situation.

Alle eksaminationer var åbne for læger og lægestuderende som tilhørere. Tilstrømningen var som regel stor. Dels for at støtte de stakler, der skulle holde for den pågældende dag. Men utvivlsomt også på grund af den underholdningsværdi, der ofte og helt uventet kunne dukke op under eksaminationen.

En af de mere tragiske hændelser fandt sted under eksaminationen af en af mine venner. Han havde trukket et spørgsmål, som han besvarede ganske godt. De talrige tilhørere lænede sig tilbage på bænkerækkerne og slappede af.

Den var hjemme.

Han trak bispørgsmålet og sundede sig et øjeblik. Men pludselig rejste den ene af censorerne sig op i stolen, greb sig til struben og udstødte en gurglende lyd. Så blev han gennemrystet af kramper i arme og

ben. Han faldt ned på gulvet med brag. Stolen væltede. Hele kroppen sitrede i nogle sekunder. Herefter lå han helt stille.

Der var dødsstille i auditoriet.

Efter noget, som føltes som evigheder, trådte laboratoriebetjenten frem fra baggrunden.

Han stillede sig midt på gulvet, løftede armene mod tilhørerne, rømmede sig og udtale med høj, patosfyldt røst:

”Er der en læge tilstede?”

Meget upassende lød et latterbrøl fra de bagerste rækker. Men det bevirkede også, at et par læger begyndte at give hjertemassage.

Censoren overlevede desværre ikke.

Efter votering mellem den anden censor og eksaminator blev det bestemt, at eksaminationerne for resten af dagen skulle aflyses og flyttes til næste dag. Og at min ven, som var næsten igennem eksaminationen, skulle gå om næste dag.

Næste dag blev han eksamineret som den første. Det gik fint.

Lárus Einarson var professor i anatomi. Han var islænding. Det blev afsløret af en ret kraftig accent.

Han var en lille og tætbygget mand. Han kunne virke reserveret, men var i virkeligheden en rar og omsorgsfuld person. Det gav sig blandt andet udtryk i eksaminationen af studerende, der hang i en tynd tråd til førstedelseksamen. Det drejede sig altså om studerende, der var oppe for tredje gang. En dårlig karakter kunne bevirke, at de blev udelukket fra studiet. Han hjalp de pågældende med at trække lette spørgsmål. Det var naturligvis ikke lovligt. Ved eksamen var der frit valg, og det var absolut forbudt fra eksaminators side, at forsøge at manipulere med bestemte spørgsmål til de enkelte eksaminander.

Men det var Lárus Einarson ligeglad med.

Når dagen startede, kom de to censorer og eksaminator ind til det grønne bord. Samtlige tilhørere rejste sig og blev stående til censorerne havde placeret sig ved hver sin bordende. Herefter nikkede Lárus til publikum, og vi satte os. Så placerede han omhyggeligt en stabel spørgsmål midt på bordet. Sedlerne lå nøjagtigt over hinanden, så det var umuligt at tage andet end det øverste kort. Sådan var Lárus' regler, og de skulle følges.

Den aktuelle dag var der en eksaminand, der skulle op på dispensation. Han var dumpet tre gange og skulle egentlig være bortvist. Men nogle familiære

forhold havde bevirket, at han efter ansøgning til fakultetets ledelse havde fået dispensation, så han fik en fjerde chance. Han var den sidste, der skulle op den dag.

Dagen skred langsomt frem. Karaktergivningen lå på det jævne. Ingen topkarakterer, men – mere vigtigt – heller ingen bundskrabere.

Ud på eftermiddagen skulle den næstsidste op. Han hilste på censorerne, hvorefter han stadig i stående stilling bøjede sig lynhurtigt ind over bordet og trak det underste kort. Der blev en mumlen og uro på de tætpakkede bænke. Lárus Ejnarson sprang op fra stolen. Ildrød i hovedet. Han travede op og ned ad gulvet. Ingen af os tilstedeværende var i tvivl om, at han var tæt på at eksplodere. Han standsede og signalerede, at de to censorer skulle følge efter ham. De gik ud gennem døren. Laboratoriebetjenten stillede sig foran døren.

Nogle minutter senere kom de tre mænd ind. Censorerne sneg sig på plads ved bordenderne. Lárus blev stående. Stadig rød i hovedet.

Han rømmede sig. Auditoriet var totalt stille.

”Eksaminationen skal gennemføres.”

Han satte sig. Eksaminanden læste hovedspørgsmålet højt.

”Underekstremitetens veneforløb.”

Hans stemme var uden den mindste sitren.

Han var velforberedt og snakkede løs. Efter ti minutter var spørgsmålet besvaret til topkarakter. Han holdt inde og ventede på et nik fra professoren som tegn på, at besvarelsen var perfekt.

Men nikket kom ikke.

Lárus rømmede sig igen.

Og så begyndte eksaminationen for alvor. Lárus bad om at få beskrevet samtlige kars indbyrdes forhold, og forhold i relation til muskulatur og led. Nerveinnervationen blev gennemgået til mindste detalje. Til sidst kunne eksaminanden ikke følge med. Han begyndte at svare forkert. Omsider havde han udstillet sin uvidenhed så markant, at Lárus slog den ene knyttede hånd i bordet og deklarerede:

”Eksaminationen er slut.”

Han rejste sig og gik ud. Censorerne fulgte ham.

Eksaminanden blev siddende. Ligbleg.

Vi gik ud fra aulaen og ventede på karakteren.

Eksaminanden stod totalt isoleret.

Karakteren lå i den lavere ende, men uden betydnings for det samlede gennemsnit. Så han bestod altså.

Dispensanden blev derefter eksamineret. Han trak et let spørgsmål og klarede sig godt. Tre år efter blev han læge sammen med os andre.

Onde tunger har senere antydnet, at professor Lárus Einarson under voteringen med censorerne havde skrevet en ny seddel med et passende spørgsmål til dispensanden.

Men det passer selvfølgelig ikke.

For Lárus var en hædersmand.

Også jeg har et personligt minde om professor Lárus Einarson.

Da det blev min tur til at blive eksamineret i anatomi, var det også Lárus, der skulle forestå seancen. Professorerne på førstedelsfagene eksaminerede ikke ret meget. Det meste var overladt til lektorerne på de pågældende fakulteter. Ved et tilfælde blev jeg eksamineret i samtlige fag af professorer. En rekord, der næppe nogensinde er blevet tangeret. Ikke, at det betyder noget for slutresultatet. Professorerne var hverken værre eller bedre i karaktergivningen end de andre eksaminatorer.

Da jeg havde hilst på censorerne og sat mig på

min plads med ryggen mod tilhørerne, nikkede Lárus venligt til mig og pegede på den sirligt placerede bunke sedler på den grønne dug. Det var helt klart, at han kunne huske mig. Dels fra forelæsningerne, men også fra et kort møde, vi havde i en biograf en uges tid før. Else-Marie og jeg skulle i biografen og se "To på måtten" med Shirley MacLaine. Vi maste os ind på midten af den række, vi havde fået billetter til. Men pladserne var optaget i forvejen. Af Lárus Einarson og frue. Vi studerede hinandens billetter. Fejlen var Lárus' og frues. De var havnet på den forkerte række. Men jeg tilbød, at de bare kunne blive siddende, så ville vi gå et par rækker længere frem og finde deres pladser.

Efter forestillingen stod Lárus og frue og ventede på os. De takkede og undskyldte den ulejlighed, de havde været årsag til. Vi slog det hen. Ingen ulejlighed for os.

Jeg trak den øverste seddel. Han nikkede beroliget.

"Kæbeleddet" stod der.

Et godt spørgsmål.

Jeg startede med af beskrive de to knogler, der udgør kæbeleddet. Lárus Einarson kaldte på laboratoriebetjenten, som et øjeblik efter kom med et kranie

og en underkæbe. Jeg kunne bruge disse effekter som illustrationer til forklaringen. En ikke helt normal gestus til eksaminanden. Men tegn på god kemi.

Jeg pegede og fortalte. Han nikkede og frembragte noget, der kunne tangere et smil af og til. På et tidspunkt kom jeg ind på, at kæbeleddet var et glideled. Det forklares ved, at underkæbens ledflade glider fremad, når man åbner munden. Lárus spurgte, om man kunne demonstrere denne mekanisme på en enkel måde. Jeg tænkte som en gal. Men jeg anede ikke, hvor han ville hen.

Pludselig så jeg, han sad og åbnede og lukkede munden i store bevægelser. Men det hjalp mig ikke. Jeg var stadig på bar bund. Så pegede han med den ene tommelfinger på det tilsvarende øre. Stadig ingen kontakt. Han stak tommelfingeren ind i øret og foretog gabe-lukkefunktionen adskillige gange.

Censorerne rettede sig op i stolene og stirrede måbende på professoren. Der var dødsstille på tilhørerpladserne. Det tog jeg som tegn på, at de heller ikke kunne gennemskue, hvad Lárus var ude efter.

Han tog igen fingeren ud ad øret.

Så forklarede han med meget kraftig islandsk accent, at man kunne mærke gennem den yderste del af øregangen, at underkæbeknoglen blev skubbet

frem, når man åbnede munden.

Han satte igen tommelfingeren ind i øregangen og åbnede og lukkede munden adskillige gange. Han nikkede til mig. Det skulle jeg også gøre. Det virkede. Det kunne jeg tydeligt mærke. Så stoppede han den anden tommelfinger i det andet øre og gentog bevægelserne med kæben. Han nikkede til mig. Så sad vi to personer overfor hinanden med tommelfingrene i øregangene og de fire andre fingre strittende ud i det fri. Samtidig med at vi åbnede og lukkede munden.

En småklukkende latter begyndte at summe bag min ryg.

Men det ignorerede Lárus. Han nikkede til de to censorer, som lidt tøvende fik anbragt deres tommelfingre på rette sted, hvorefter de også åbnede og lukkede munden i takt med Lárus.

Så sad vi altså fire mand ved det grønne bord, alle med tommelfingrene i ørerne og de øvrige fingre strittende over mod den modsidige person. Og alle med synkronne åbne- og lukkebevægelser.

Nu var det regulære latterbrøl, der ramte mig i ryggen.

Lárus rejste sig. Stadig med hænderne korrekt placeret. Latteren aftog.

Så nikkede han ud i auditoriet.

På det tidspunkt vovede jeg forsigtigt at kigge bagud. Og ganske rigtigt. Samtlige tilhørere sad med strittende fingre og åbne munde.

Et øjeblik efter tog han fingrene ud af ørene og satte sig.

Eksaminationen fortsatte.

Nu ville han gerne høre om de forskellige dyrearters kæbeled. Jeg kunne blandt andet fortælle, at rovdyr har et kraftigt bid, men ingen glidefunktion. De har et hængselled. Vi bevægede os rundt i dyreriget i en rum tid. Jeg følte, at tiden måtte være gået og sad blot og ventede på det afsluttende nik fra professoren og censorerne.

Men det mente Lárus åbenbart ikke. Han havde lige et sidste spørgsmål.

Men i stedet for at stille spørgsmålet sad han overfor mig og lavede nogle ejendommelige grimasser. Efter et halvt minuts grimassen standsede han og kiggede spørgende på mig. Jeg anede ikke, hvor han ville hen.

”Kig godt på mig. Hvad for et dyr ligner jeg nu?”

Jeg stirrede på hans forvredne ansigt. Jeg kunne ikke se, hvad han lignede. Men det eneste dyr, jeg kunne komme i tanke om, vi ikke havde diskuteret, var en abe.

Så jeg svarede:

"En abe."

Reaktionen kom øjeblikkelig. Han sprang op. Laboratoriebetjenten nåede ikke at gribe den væltende stol.

"Siger De, at professoren ligner en abe," brølede han ud over forsamlingen.

Publikum skreg af grin.

Censorerne havde nu rejst sig og nikket farvel til mig. De gik mod døren, professoren fulgte efter i karakteristisk gorillagang med hængende arme og vuggende hoved. Fulgt af klapsalver.

Jeg har aldrig fundet ud af, hvad det var for et dyr, professoren forsøgte at ligne.